

ikke kunne ventes udøvede paa Landet uden i en meget ringe Udstrækning af den Enkelte, men som ikke ville kunne taale at underkastes de Bestemmelser om Rærigsrets Erhvervelse, som kræves i Kjøbstæderne, og der er paa den anden Side ogsaa med Hensyn til Handelsberettigelse paa Landet Forhold, som ville kræve nærmere Overveielse. Jeg seer vel, at man i Regeringens Udkast har forladt en Bestemmelse, som indeholdes i det bekyndtgjorte foreløbige Lovudkast om, at Handel kun skal kunne drives i en vis Afstand fra Søkysten; det er en Bestemmelse, som jeg ikke troer bør optages; men istedetfor at stille Berettigelsen til Handelsudøvelsen paa Landet paa den Maade, som her er skeet i Lovudkastet, troer jeg, at det fortjener en omhyggelig Overveielse, om det ikke var rigtigere at begrænse den saaledes, at der betegnes visse Pladser paa Landet, hvor Handel maatte udøves, og at den blot undergaves de samme Betingelser, som gjælde for Handelsberettigelse i Kjøbstæderne.

Der er endnu een Ting, som er mig paa-faldende ved Udarbejdelsen af dette Lovudkast, og det er nemlig den Indskrænkning, samme vil have til Følge i den Ret, Kjøbmænd i Kjøbstæderne nu have til at drive Handel. Man vil nemlig indføre en Adskillelse mellem Detaillister og Grosferere i Provinds-Kjøbstæderne, men en saadan Adskillelse forekommer mig meget uheldig. Det berøver paa saa mange Omstændigheder, hvorledes den enkelte Handlende vil drive sin Handel, og jeg kan ikke indsee, at der er nogen Nødvendighed tilføede for at gjøre vore Rærigsforhold mere indskrænkede, end de nu ere. Det, hvorom Striden dreier sig, det er, hvormegent man skal udvide de bestaaende Bestemmelser, men til at indskrænke Friheden foreligger der efter min Mening, som sagt, ikke den mindste Grund; en saadan Fremgangsmaade vilde ogsaa gribe forstyrrende ind i flere Forhold.

Endnu er der enkelte specielle Bestemmelser vedrørende Kjøbmandshandelen, som jeg skal tillade mig at berøre. Det er saaledes et nyt Princip, man vil indføre, naar Loven paabyder en særlig Beskatning af Brændeviinshandelen

og dens Adskillelse fra Kjøbmandshandelen; en saadan Bestemmelse er efter min Formening høist uheldig, og den bliver det i Særdeleshed, naar man hermed vil sammenligne de Bestemmelser, som i Lovudkastet ere givne med Hensyn til Beværgning. Vil man nemlig forudsætte, hvad man jo er berettiget til, at Loven udkommer i den Skikkelse, hvori den nu foreligger, saa vilde den aldeles forstyrre den Maade, hvorpaa nu en vigtig Handel i Provinds-Kjøbstæderne udøves. Man vil etablere særligt Værtshuushold, og man vil forbyde Kjøbmændene i Kjøbstæderne at sælge Brændeviin, naar de ikke løse en særlig Bevilling der-til — om Salg af Rom eller Punschextract, der hyppigt bruges i Boutikkerne, er der ikke Tale. — Den største Handel, som Provinds-Kjøbmændene have, er den, som de drive med Landboerne, naar disse enten ved Markedstider eller paa bestemte Dage om Ugen komme til Kjøbstaden; det er da aldeles nødvendigt for en Kjøbmand, der vil have nogen betydelig Handel, at drive et Slags Værtshuushold for dem, der søge ind til ham. Man kan ikke forudsætte, at det kan betale sig for Værtshuusholdere at forskaffe sig det Staldrum og den Gaardsplads og øvrige Indretninger, som ere nødvendige, for at modtage Landboerne og deres Heste; men det er en Indretning, som findes hos de fleste Kjøbmænd, der drive den saakaldte Bondes eller Landhandel. Jeg troer saaledes, at det maa erkjendes, at Handelen med Brændeviin staaer i Forbindelse med Kjøbmandens Bedrift i det Hele, og at det derfor er nødvendigt, at han fremdeles beholder denne Ret. Efter Lovudkastet ville Kjøbmænd i Reglen ikke kunne vente Bevilling til Værtshuushold; man vil maastee svare mig, at de ialtsald kunne løse Bevilling til Brændeviinshandel, men isaafald maa jeg bemærke, at jeg ikke kan skjønne, hvad den Afgift, der her er sat for Brændeviinshandelen, skal betyde. Den er en for lille Beskatning, til at man derved kan indskrænke Ryddelsen og Afsetning af Brændeviin, og den er for stor, naar den blot skal være Beskatning af et Erhverv, som man seer med mindre gunstige Dine. Jeg troer desuden heller ikke, at Forholdene heri Landet ere af den Beskaffenhed, at der behøves nye